

היצואנים המובילים בתעשייה הישראלית

דיוקן ומבוא למדד " 100 " המובילים¹

צקרי הדפריט

כללי

✓ במסמך המובא לפניכם מוצג דיוקן 100 היצואנים המובילים בתעשייה הישראלית שדורגו על פי גודל סכומי יצוא הסחורות שלהם בשנת 2005. איסוף הנתונים וניתוחם שימש תשתית לבניית מדד 100 היצואנים המובילים בתעשייה. בנוסף לכך מציג המסמך פרק הכולל מבוא למדד המגדיר את מטרות המדד, תכולתו, מקור הנתונים ודרך איסופם. המדד יפורסם באופן קבוע מידי רבעון על ידי מינהל המחקר והכלכלה במשרד התמ"ת.²

✓ מדד 100 היצואנים המובילים בתעשייה ישמש חיישן לזיהוי שינויים והתפתחויות במשתנים השונים של ייצוא הסחורות בתעשייה, זאת בהתבסס על העובדה שיצואנים אלו מייצאים קרוב ל- 70% מכלל הייצוא התעשייתי בישראל. המדד יאפשר לזהות מגמות ולנתח בהתאם למאפיינים השונים של החברות.

המדד יכול את מדד התפתחות סך הייצוא של 100 היצואנים המובילים בתעשיית הסחורות בישראל, ובנוסף לו הוא יציג 4 מדדי משנה בתחומים הבאים:

- הייצוא לפי רמה טכנולוגית
- הייצוא לפי גודל החברות
- הייצוא לפי אזורי סחר מרכזיים
- הייצוא למדינות היעד של משרד התמ"ת

דיוקן 100 היצואנים המובילים:

✓ **רמה טכנולוגית³:**

- כ- 67% מן החברות שייכות לקבוצת הטכנולוגיה העילית והמעורבת עילית, שאר החברות שייכות לרמות הטכנולוגיות הנמוכות יותר.
- ברמת הטכנולוגיה המסורתית, מצויות 10 חברות מייצאות מתוך 100 היצואנים המובילים בישראל.

✓ **מספר עובדים:**

- סה"כ העובדים בקרב 100 היצואנים המובילים בישראל עומד על כ- 96 אלף איש המהווים כ- 28% מסך המועסקים בתעשייה ללא יהלומים (2005).

¹ ייצוא סחורות בלבד (לא כולל שירותים) בתחום התעשייה (לא כולל חקלאות ויהלומים)
² יצואנים תעשייתיים לא כולל יהלומים וחקלאות, ולפי ההגדרות המפורטות בהמשך המסמך.
³ טכנולוגיה עילית, טכנולוגיה מעורבת עילית, טכנולוגיה מעורבת מסורתית, טכנולוגיה מסורתית

- ככלל היצואניות הגדולות הן חברות המעסיקות מספר גדול של עובדים, בממוצע כ-962 עובדים לחברה. קיים פיזור גדול יחסית בין החברות במספר העובדים הנע בטווח שבין 50 עד 5000 עובדים לחברה.
- מתוך 100 היצואנים המובילים, כ-22% מהחברות מעסיקות מעל ל-1000 עובדים בכל חברה. בקבוצה זו מועסקים בסה"כ כ-67 אלף עובדים, ובממוצע לחברה כ-3043 עובדים, פי 3 ויותר מממוצע העובדים לחברה בכלל היצואנים המובילים.
- רק חמש חברות מתוך 100 המובילות מעסיקות פחות ממאה עובדים.

✓ גיל החברות:

- מרבית היצואנים המובילים, 52%, פעילים מעל 20 שנה. מביניהם, 12 חברות הוקמו לפני 51 שנה ויותר וחלקן אף הוקמו עוד לפני קום המדינה. החברות הוותיקות ביותר (מעל 51 שנים) הן גם המעסיקות הגדולות ביותר המעסיקות סה"כ כ-42 אלף עובדים ובממוצע מעל ל-2,500 עובדים לחברה (2005).
- 15 חברות מתוך 100 היצואנים המובילים הן צעירות יחסית וגילן פחות מ-10 שנים, ומתוכן 11 חברות פעילות בענפי הטכנולוגיה העילית.

היצוא של 100 היצואנים המובילים לפי מאפיינים:

✓ סך הייצוא :

- 100 היצואנים המובילים בישראל ייצאו בשנת 2005 כ-17.3 מיליארד \$, שהם כ-68% אחוזים מכלל יצוא הסחורות בתעשייה וכ-30.6% מכלל יצוא הסחורות והשירותים בישראל.
- 25 היצואנים הגדולים ביותר מתוך 100 היצואנים המובילים, מייצאים קרוב ל-45% מכלל ייצוא הסחורות בתעשייה הישראלית. משמעות הדבר, ש-2.5 אחוז מהחברות המובילות בישראל ייצאו בשנת 2005 כ-20% מסך הייצוא של סחורות ושירותים בישראל, דבר המצביע על רמת ריכוזיות גבוהה ביותר של הייצוא בישראל.

✓ ייצוא לפי רמה טכנולוגית

- חלקם של ענפי הטכנולוגיה העילית בסך הייצוא של 100 היצואנים המובילים עמד בשנת 2005 על 55.4% כאשר בולטים בהם ענפי הרכיבים האלקטרוניים, התקשורת, וכן ציוד תעשייתי מדעי ורפואי.
- קבוצת החברות בענפי הטכנולוגיה המעורבת עילית ייצאה כ-23% וחברות מטכנולוגיה מעורבת מסורתית כ-17.5% מסך הייצוא של 100 היצואנים המובילים.
- קבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית המיוצגת בעיקר ע"י חברות בתחום הטקסטיל וההלבשה, ובמידה פחותה ע"י חברות בתחום המזון והמשקאות, ייצאה בשיעור של 4.4% מסך הייצוא של 100 היצואנים המובילים

✓ ייצוא לפי אזורי סחר

- כשליש מייצוא של 100 היצואנים המובילים (5.2 מיליארד דולר) יועד לארה"ב, המדורגת במקום הראשון מבין ארצות היעד של הייצוא. שליש נוסף מיועד לארצות האיחוד האירופאי, כ 16% מהייצוא מופנית לאזור אסיה, ועוד כ 6% ליתר ארצות אירופה (שאינן שייכות לאיחוד האירופי).
- יעדים רחוקים יותר דוגמת מרכז אמריקה ודרומה מהווים אחוז לא גבוה: כ- 5.4% מייצוא 100 היצואנים המובילים. קרוב ל 70% מסך הייצוא של 100 המובילים המופנה לארצות אסיה הוא בתחום הטכנולוגיה העילית.
- באופן משלים, מרבית הייצוא של החברות ברמת טכנולוגיה מסורתית מיועד לארצות האיחוד האירופאי ולארצות צפון אמריקה.

✓ ייצוא למדינות יעד

- משרד התמ"ת קבע לפני למעלה משנתיים שבע ארצות יעד להגדלת הייצוא בהתאם לפוטנציאל הסחר הקיים בארצות אלה וכן לפי שיקולים אסטרטגיים נוספים. מדובר על העצמת המאמץ לייצוא לארצות הבאות: **ברזיל, הודו, וייטנאם, מקסיקו, סין, קוריאה ורוסיה.**
- שיעור הייצוא למדינות היעד גבוה מעט בקרב מאה היצואנים המובילים בהשוואה ליצואנים האחרים. כ 10.5% מסך ייצוא מאה המובילים מיועד לשבע ארצות היעד הללו, בעוד ששיעור הייצוא של היצואנים האחרים למדינות אלה עמד על 8.7% בלבד. בסה"כ, הייצוא של מאה המובילות למדינות היעד מהווה 72% מסך הייצוא למדינות אלה.

היצואנים המובילים בתעשייה הישראלית

דיוקן ומבוא למדד " 100 " המובילים

רקע כללי

הייצוא הינו נדבך מרכזי בצמיחה הכלכלית במשק הישראלי ואחד מהגורמים המשפיעים ביותר על התרחבות התעסוקה והעלאת רמת החיים של האוכלוסייה בישראל. הנתונים בעשר השנים האחרונות מורים כי אחוז הייצוא מהתוצר עמד בממוצע על כ- 37% ותרומתו לגידול התוצר היתה משמעותית ביותר. תהליכי הגלובליזציה בעשור האחרון פתחו אפשרויות רבות בפני הייצוא התעשייתי של ישראל, אך במקביל הביאו עימם גם סיכונים לא מעטים בשל אפשרויות היבוא שהתפתחו והצפת השוק המקומי במוצרים זולים.

למסמך הנוכחי שתי מטרות עיקריות: ראשית להציג את מדד "100 היצואנים המובילים בתעשייה" שעיסוקו בתחום ייצוא סחורות בלבד. ההצגה כוללת פירוט משתני המדד ואופן בנייתם. שנית, להציג את דיוקן החברות עליהן נסמך מדד "ה-100" לרבות מיפוי המשתנים שלפיהם נבנה המדד. המסמך כולל 3 פרקים עיקריים:

1. רקע כללי הסוקר ומנתח את התפתחות סך הייצוא והייצוא התעשייתי בישראל, 1995-2005.
2. הצגת מדד "100 היצואנים המובילים", הגדרת משתני המדד חישובו ומקורות הנתונים.
3. מאפייני דיוקן 100 היצואנים המובילים.

פרק 1: כלל הייצוא והייצוא התעשייתי מישראל, 1995 – 2005

1.1 התפתחות כלל הייצוא מישראל 1995 – 2005

צמיחתו של משק קטן ממדים בעולם גלובלי תלויה ביכולתו להפיק את מירב היתרונות מפעילות סחר החוץ בכלל ומפעילות הייצוא בפרט. הייצוא בישראל מהווה גורם מרכזי בתוצר וניכרת אורך השנים עליה בתרומתו לגידול התוצר.

ייצוא הסחורות והשירותים בישראל עמד בשנת 2005 על 56.6 מיליארדי דולרים, והיווה כ 45% מסך התוצר המקומי הגולמי. מתוך סך הייצוא הישראלי, כ- 39.8 מיליארד ייצוא (70.1%) סחורות ועוד כ 16.9 מיליארד ייצוא שירותים (29.9%).

ייצוא הסחורות מישראל כולל שלושה סוגי מוצרי יצוא: ייצוא תעשייתי, ייצוא חקלאי וייצוא אחר. הייצוא התעשייתי מהווה כ- 88% מכלל ייצוא הסחורות⁴, הייצוא החקלאי כ- 3%, וייצוא אחר הכולל בעיקר יהלומים גולמיים, כ- 9%. מכאן שמרבית ייצוא הסחורות מישראל מרוכז בייצוא תעשייתי.

במהלך עשר השנים האחרונות גדל הייצוא במחירים שוטפים בפי שניים ויותר. במקביל גדל חלקו של הייצוא מסך התוצר מכ- 31% בשנת 1995 לכ- 46% מסך התוצר בשנת 2005. הגידול בייצוא השירותים היה מעט גבוה יותר (פי 2.17) מהגידול בייצוא הסחורות (פי 2.02).

⁴ סך הייצוא התעשייתי כולל את ענף היהלומים המלוטשים, המהווה חלק נכבד מהייצוא, כ 32% בשנת 2005. למרות זאת כל תעשיית היהלומים הוצאה מעבודה זאת, וזאת בשל מספר סיבות שיפורטו בהמשך.

הצמיחה הכלכלית בעולם במקביל לפיתוח יתרונות יחסיים בתחומי הטכנולוגיה בישראל תרמה מאוד לגידולו של היצוא הישראלי במהלך השנים. למרות הגידול הניכר בייצוא הטכנולוגי, עדיין משקלו בסחר הבין-לאומי הינו מזערי. החדירה הנמוכה יחסית של חברות ישראליות לשווקי העולם נובעת מהקושי לחדור לשווקים חדשים. אולם למרות הקושי, בשנים האחרונות ניכרת הסטה של הייצוא הישראלי למדינות הפחות מפותחות המרחיבות את הייצור שלהן ועקב כך את הביקוש שלהן למוצרים שבהם אין להן יתרון יחסי⁵.

אף הכלכלה הישראלית בשנים האחרונות מרחיבה את פעילותה בתחום הייצוא, ניכר שהפוטנציאל הגלום בשימוש בייצוא כקטר צמיחה מרכזי טרם מוצה במלואו.

לוח 1.1 : ייצוא סחורות ושירותים בישראל במיליארדי דולרים שוטפים ובאחוזים, 1995-2005

שנה	ייצוא סחורות ושירותים ¹ במיליארדי \$		% ייצוא	% ייצוא	% סחר חוץ
	סה"כ	סחורות ¹			
1995	27.5	19.7	7.8	71.7	75.9
1999	37.5	25.8	11.7	68.8	80.1
2000	45.9	31.2	14.7	68.0	85.0
2001	39.9	28.0	12.0	70.0	77.9
2002	38.8	27.5	11.3	71.0	83.0
2003	42.8	30.1	12.7	70.4	83.1
2004	51.6	36.6	14.9	71.1	93.3
2005	56.6	39.9	16.9	70.2	97.2

¹ למ"ס, שנתון סטטיסטי 2005, "מאזן התשלומים של ישראל". לוח סיכום מאזני התשלומים.

² חישובים על סמך: למ"ס, חשבונות לאומיים לשנת 2005, הוצאה על התוצר במחירי שוק.

⁵ דו"ח בנק ישראל 2005.

2.1 הייצוא התעשייתי בישראל 1995-2005

גידולה של התעשייה והתפתחותה מהווה גורם עיקרי בהשגת צמיחה כלכלית בת-קיימא הואיל ותרומתה משמעותית לסל הייצוא הישראלי בכלל ולמוצרי הטכנולוגיה העילית בפרט. במהלך העשור האחרון, במרבית המדינות המפותחות, משקלה היחסי של התעשייה מכלל התוצר מצוי במגמת ירידה. המשק הישראלי הצליח למתן מגמת ירידה זו, הודות לגידול משמעותי בייצוא בענפי הטכנולוגיה העילית. בישראל חלקם היחסי של העובדים בתעשייה הולך ויורד עם השנים, אך הגידול הניכר במספרם של העובדים בענפי הטכנולוגיה העילית ועליית חלקם בכלל התעשייה מיתן ירידה זו. גם בענפי הטכנולוגיה המעורבת, כגון: ענפי הכימיקלים, הפלסטיקה, הדפוס והמזון, גדלה התעסוקה בעיקר בשל שינויים במבנה המוצרים והטכנולוגיה.

סך הייצוא התעשייתי עמד בשנת 2005 על 25.5 מיליארדי דולרים בהשוואה ל 12.3 מיליארדי דולרים בשנת 1995, גידול של מעל לפי שניים במחירים שוטפים. בחינת השתנות הייצוא על פי הרמה הטכנולוגית של החברות המייצאות מלמדת כי הגידול הרב ביותר בעשר השנים האחרונות נמצא בקרב החברות העוסקות בטכנולוגיה עילית (פי 2.6), והיצוא שלהן מכלל הייצוא התעשייתי גדל מ-37% ב-1995 ל-46% בשנת 2005.

הגידול ביצוא ענפי הטכנולוגיה המסורתית בעשר השנים האחרונות היה איטי ביותר ועמד על 16% במחירים שוטפים בהשוואה לגידול מצטבר של 107% בכלל התעשייה. בשל המגמות הללו הצטמצם באופן בולט חלקם של הענפים הללו בייצוא הסחורות בתעשייה עד כדי מחצית מחלקם בשנת 1995.

לוח 2.1 : ייצוא סחורות בתעשייה לפי רמה טכנולוגית במיליארדי דולרים שוטפים, 1995 ו-2005.

באחוזים מסה"כ		שיעור הגידול 1995-2005	סה"כ ייצוא במיליארדי \$		
1995	2005		1995	2005	
100%	100%	107	12.3	25.5	סך התעשייה מזה :
37	46	160	4.5	11.7	טכנולוגיה עילית
28	27	103	3.4	6.9	טכנו' מעורבת עילית
21	19	92	2.5	4.8	טכנו' מעורבת מסורתית
15	8	16	1.8	2.1	תעשייה מסורתית

*ייצוא ללא יהלומים

מקור : למ"ס, ירחון סחר חוץ.

3.1 החברות המייצאות בתעשייה, 2005

במהלך שנת 2005 עסקו בייצוא בתעשייה⁶ כ- 12 אלף חברות שייצאו בסכום כולל של כ- 25.5 מיליארד אולם עיקר הייצוא התעשייתי מרוכז במספר חברות קטן יחסית. כ- 84% מהייצוא התעשייתי בישראל מתבצע באמצעות 329 חברות המייצאות כל אחת למעלה מ- 10 מיליוני דולרים ובסה"כ מסתכם ייצוא חברות אלו בסכום כולל של כ- 21 מיליארדי דולרים.

עוד 204 חברות מייצאות בסכום שבין 5-10 מיליוני דולרים בשנה ומייצאות יחד קרוב ל 6% מכלל יצוא הסחורות בתעשייה. 790 יצואנים מייצאים בסכום שבין 1-5 מיליוני דולרים כ"א, ויצואם הכולל מגיע ל 7.4% מהייצוא.

שאר הייצוא, בסכומים שעד מיליון דולר בשנה לחברה מתבצע על ידי קרוב ל- 11 אלף יצואנים המהווים כ- 90% מהיצואנים אך מייצאים בסכום מצטבר של 1.42 מיליארדי דולרים המהווים 3.4% מכלל הייצוא התעשייתי.

לוח 3.1 : מספר חברות מייצאות והייצוא במיליוני דולרים ובאחוזים⁽¹⁾, לפי קבוצות ייצוא, 2005⁽²⁾

גובה הייצוא באלפי דולרים	מספר יצואנים	סך הייצוא בקבוצה (במיליוני דולרים)	סך ייצוא מצטבר (במיליוני דולרים)	אחוז הייצוא מסה"כ	אחוז הייצוא מסה"כ
עד 9.99	5261	15.0	15.0	0.1	0.1
10-49.9	2564	62.4	77.4	0.3	0.2
50-99.9	891	64.3	141.7	0.6	0.3
100-499.9	1564	371.5	513.2	2.0	1.5
500-999.9	455	324.0	837.2	3.3	1.3
1,000-4,999.9	790	1,875.5	2712.7	10.7	7.4
5,000-9,999.9	204	1,450.4	4163.1	16.4	5.7
+10,000	329	21,252.0	25,415.0	100.0	83.6
סה"כ	12058	25,415.0		100%	

(1) מכלל הייצוא (2) כלל ייצוא הסחורות- ללא יהלומים וחקלאות טרייה, 2005. (3) 9.999 \$.

מקור: מלמ דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמ"ת

⁶ ייצוא

פרק 2 - מדד היצואנים המובילים בתעשייה – "מדד ה-100"

1.2 מטרת המדד

בניית המדד ומעקב אחר התפתחותו נועדו לקדם מספר מטרות: **ראשית**, אספקת מידע רצוף, שוטף ועדכני על התפתחות הייצוא של 100 היצואנים המובילים בישראל שנועדה: (א) להעמיק את ההבנה במשתנים הקובעים את התפתחות הייצוא ברמת החברות, אזורי סחר, סוגי סחורות והסכמי סחר בין המדינות. (ב) לאתר חסמים ושינויים במגמות ייצוא הסחורות של 100 היצואנים המובילים. (ג) לסייע למשרד לגבש מדיניות ביחס לכיווני הייצוא המועדפים בכלל וביחס לתמיכה בחברות המייצאות בפרט.

שנית, לחזק את ההכרות וההבנה של גורמי המשרד עם פעילות החברות המייצאות ברמת השטח. **שלישית**, ליזום תוכניות ולגבש כלים להגברת הייצוא.

רביעית, להניח תשתית נתונים לבניית תוכניות הערכה לבחינת האפקטיביות של כלי העידוד הממשלתיים להגברת הייצוא התעשייתי לרבות ההשלכות על שוק העבודה, ולהמליץ על שינויים נדרשים.

התמקדות המדד בקבוצה מצומצמת של יצואנים מובילים תאפשר להתייחס למספר גדול של משתנים הרלוונטיים להתפתחות הייצוא. יודגש שמדובר בישום שלב ראשון בתוכנית מקיפה יותר, שתכלול גם בניה של מדד מעקב אחר יצואנים קטנים יותר, שהייצוא השנתי שלהם מגיע ל- 100 אלף עד 2 מיליון דולר.

2.2 אוכלוסיית המדד

אוכלוסיית המדד כוללת אך ורק חברות המייצאות סחורות בתעשייה (ללא יהלומים וחקלאות). המדד יעקוב בכל שנה אחר אוכלוסיית 100 יצואנים שהיקף הייצוא השנתי שלהם היה הגבוה ביותר בישראל בהתבסס על נתוני הייצוא של השנה האחרונה שהסתיימה (לרשימת 100 היצואנים המובילים של 2005 ראה נספח 1).

קריטריונים להגדרת אוכלוסיית המדד

- א. יצואנים בתחום התעשייה בלבד, למעט חברות שעוסקות ביהלומים וחקלאות^{8,7}.
- ב. 100 היצואנים שייצאו בסכום הכולל הגבוה ביותר במהלך שנת 2005.
- ג. חברות שמוזגו - חברות בעלות ח.פ. שונה שענו על כל שלשת התנאים: בעלות זהה, ניהול זהה, ייצוא סחורה זהה או אחדו ליצירת ישות אחת במדד^{9,10}.

⁷ תעשייה לא כולל יהלומים

* היהלומים שונים ממוצרי תעשייה רגילים. ערך המוסף בענף מאד נמוך, וכן יש בתחום הרבה סחר שאין בינה לבין התעשייה שום קשר.

⁸ מתוך קובץ היצואנים של שנת 2005 שכלל 12,058 חברות, הוצאו החברות הבאות שאינן תואמות את הגדרת אוכלוסיית היעד של המדד המתייחס ליצואנים בתחום התעשייה בלבד:

1. חברות העוסקות בייצוא יהלומים* : 1,145 חברות שסה"כ הייצוא שלהן עומד על 10.1 מיליון דולר.
2. חברות המייצאות חקלאות טרייה : 238 חברות שסה"כ הייצוא שלהן עמד על 8.3 מיליון דולר
3. חברות שיווק : 2 חברות שסה"כ הייצוא שלהן עמד על 85.8 מיליון דולר.

3.2 צדכון רשימת המפעלים

הואיל ומדובר במדד העוקב באופן שוטף אחר 100 היצואנים המובילים בכל שנה, יש הכרח לעדכן מדי שנה את הרשימה¹¹. העדכון הראשון של רשימת 100 היצואנים המובילים ייערך ברבעון הראשון של 2007 ובאופן דומה ברבעון הראשון בכל שנה.

4.2 תת המסיו

שנת 2005 נבחרה להיות שנת הבסיס הראשונה לחישוב מדד 100 היצואנים המובילים בישראל.

5.2 חישוב מדד 100 היצואנים המובילים ופירוט המשתנים

המדד יחושב כיחס בין נתוני היצוא של הרבעון השוטף ביחס לממוצע שנתי לרבעון בשנת הבסיס 2005. המדד יעקוב אחר 5 מדדים מידי שנה:

א. סך הייצוא בדולרים - סך הייצוא בנקודת זמן מוצג בדולרים שוטפים כפי שמופיע ברישומי המכס.

עבור חברות שמוזגו (ראו הסבר לעיל), נלקח סך ייצוא החברות הממוזגות.

מאחר וסך הייצוא אליו מתייחס מסמך זה מסתמך על ייצוא הסחורות הנרשם במכס, יתכן

כי ייצוא החברה גבוה יותר במידה והחברה מייצאת שירותים בנוסף ליצוא סחורות או

שנערכו תיקונים לנתונים שאינם נכללים ברישומים הנזכרים.

ב. מספר מועסקים - מספר העובדים בחברה, לרבות חברות שמוזגו קובצו לקבוצות גודל הבאות:

1. עד 500 עובדים

2. 501-999 עובדים

3. 1000 עובדים ויותר

ג. ענף כלכלי - החברות סווגו לענפי כלכלה וקובצו לארבע קבוצות לפי רמה טכנולוגית על פי סיווגי

הלמ"ס:

1. טכנולוגיה עילית¹²

2. טכנולוגיה מעורבת עילית¹³

3. טכנולוגיה מעורבת מסורתית¹⁴

4. טכנולוגיה מסורתית¹⁵

⁹ ההחלטה על איחוד החברות נערכה בהתייעצות עם המינהלים התעשייתיים במשרד התמ"ת, ובמקרה של ספק לא אוחדו החברות.

¹⁰ נבדקו 1000 היצואנים המובילים למציאת חברות מסוג זה, זאת בהנחה כי חברות הנמצאות שלא ב 1000 המובילות, גם עם ימוזגו עם חברות אחרות נוספות לא יופיעו בכל מקרה ברשימה הסופית של 100 היצואנים המובילים. עקב מיזוג החברות הללו, נוספו ל- 100 היצואנים הגדולים עוד 5 חברות אשר אחת מתוכן נכנסה לאחר מיזוג עם חברה אחת, כך שהיקף הייצוא שלה הכניס אותה לרשימת המאה הגדולות. בסה"כ ברשימת 100 היצואנים המובילים, 12 חברות שמוזגו עם חברות אחרות לפי התנאים לעיל ו- 116 חברות משתתפות ברשימה זו.

¹¹ במידה ובמהלך השנה מפסיקה אחת החברות את פעילות היצוא, ייזקף לזכותה לצורך החישוב הייצוא של הרביע האחרון בו ייצאה.

¹² לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה עילית כוללת: מכוונות למשרד ומחשוב (30), רכיבים אלקטרוניים (32), כלי טייס (355), ציוד תקשורת אלקטרוני (33), ציוד לבקרה ולפיקוח (34), תרופות (245).

¹³ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מעורבת עילית כוללת: כימיקלים וזיקוק נפט למעט תרופות (23, 24 להוציא 245), מכוונות וציוד (29), ציוד ומנועים חשמליים (31), ציוד הובלה לנמ"א (358) כלי רכב מנועיים (35 להוציא 353, 355, 358).

¹⁴ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מעורבת מסורתית כוללת: כרייה וחציבה (10,11,12,13), גומי ופולסטיק (25), מינרלים אל מתכתיים (26), מתכות אל ברזליות ויקרות (271,273), מוצרי ברזל ופלדה (270, 272, 274), מוצרי מתכת (28), כלי שיט (353), תכשיטים וצורפות (38), מוצרים לנמ"א (39).

ד. **אזורי סחר** - המדד עוקב אחר הייצוא של 100 היצואנים המובילים לפי שלשה אזורי הסחר הבאים: הגוש האירופי, צפון אמריקה ואסיה (לרשימת המדינות בכל אזור סחר ראה נספח 2).

ה. **מדינות יעד** – משרד התמי"ת החל לפני כשנתיים למקד את התמיכה בייצוא למדינות יעד מועדפות לצורך יצירת מסה קריטית של פעילות בשיתוף עם מכון הייצוא, אשרא -חברה לסיכוני סחר חוץ, החשב הכללי באוצר, ומשרד החוץ.

למדינות שהוגדרו כמדינות יעד מוקצים תקציבי פעולה מיוחדים המאפשרים חדירה לשוק, חשיפת התעשייה וזיהוי ממוקד של הזדמנויות עסקיות. להלן רשימת שבע מדינות שהוגדרו בשנת 2004 ו-2005 במשרד התמי"ת כמדינות יעד להגדלת הייצוא:

1. סין	5. רוסיה
2. קוריאה	6. ברזיל
3. הודו	7. וייטנאם
4. מקסיקו	

6.2 מקור הנתונים

המקור העיקרי לנתוני 100 היצואנים המובילים הינו רישומי יצוא הסחורות במכס הנאספים באמצעות חברת מל"מ והמועבר מדי חודש ליחידת המחשב במשרד התמי"ת. במאגר המידע של המשרד מצויים נתונים על ערך הייצוא בדולרים לפי מספר חברה (ח.פ.), לרבות סוגי הסחורות ומדינות היעד ליצוא.

הנתונים מתעדכנים בתחילת כל חודש בהתאם לייצוא של החודש הקודם. בנוסף לעדכון השוטף מתעדכנים גם נתוני החודשים הקודמים. תיקונים אלה מועברים למל"מ באמצעות מחלקת רישום תיקוני יצוא במשרד התמי"ת, וכוללים בעקר תיקוני טעויות ערך ושער חליפין. מרבית התיקונים נערכים בטווח של שבועות בודדים לאחר הייצוא.

לנתוני הייצוא במאגרי המשרד הוספו מידעים נוספים ממקורות נתונים אחרים וכדלקמן:

א. **סיווג ענף כלכלי** – על פי העיסוק העיקרי של החברה המייצאת. בשלב הראשון סווגו החברות לפי נתוני מאגר החברות של משרד התמי"ת, וכן נתונים ממקורות נוספים: B.D ו-BDI וסקר מעסיקים של מינהל מחקר וכלכלה. חברות אשר להן לא נמצא סיווג ענפי מהמקורות הנ"ל סווגו על ידי מומחי המינהל.

בתום שלב זה, נשלח קובץ הייצואנים המובילים ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה לצורך אימות הסיווגים ברמה של שתי ספרות¹⁶.

ב. **שנת הקמה של החברה** – על פי שנת ההקמה במאגר החברות של המשרד המקבל עדכונים הן ממקורות מנהליים פנים משרדיים לדוג' חברות אשר פונות לקבלת מענק) והן עדכונים ממערכת החברות של DB ו-BDI.

¹⁵ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מסורתית כוללת: מזון, משקאות וטבק (14,115,16), אקסטיל, הלבשה ועור (17,18,19), נייר, דפוס ומוצרי (21,22), מוצרי עץ ורהיטים (20, 36).

¹⁶ עבור סיווגים אשר לא אומתו מול הלמ"ס, נערכה בדיקה נוספת על ידי מנהלי מינהלי התעשייה במשרד התמי"ת והסיווגים תוקנו במידת הצורך. מרבית הסיווגים (למעט שישה יצואנים) אושרו על ידי הלמ"ס. החברות אשר עברו הסיווג בתמי"ת נמצא שונה מסיווג הלמ"ס הן חברות אשר מרבית הפעילות מקורה בשירותים ולכן מסווגות בלמ"ס תחת שירותים. על מנת לסווג את הפעילות התעשייתית שלהן הסתמכנו על מידע מתוך מינהלי התעשייה במשרד התמי"ת בכדי לעמוד על עיקר הפעילות של מוצרי התעשייה/הסחורות באותם החברות).

ג. **מספר עובדים** – מתוך מאגר הנתונים המעודכן של חברת BDI במקביל לנתוני סקר המעסיקים של מינהל מחקר וכלכלה¹⁷. עבור חברות להן מספר מפעלים ברחבי הארץ נלקח מספר העובדים הכולל בכל המפעלים.

7.2 פרסומי נתונים

המדד יתפרסם מדי רבעון, ארבע פעמים בשנה, בחודשים אפריל, יולי, אוקטובר, ינואר ויעודכן ברבעון העוקב במידה ויתקבלו תיקונים לנתונים. המדד יפורסם לראשונה בתחילת חודש דצמבר 2006 וייתחס לרבעון השלישי של 2006.

¹⁷ כשליש מן היצואנים המובילים נמצאים במדגם סקר המעסיקים של מינהל תכנון מחקר וכלכלה.

פרק 3 – דיוקן וייצוא 100 היצואנים המובילים בתעשייה

1.3 דיוקן 100 היצואנים האופייניים

א. רמה טכנולוגית

100 היצואנים המובילים קובצו לארבע קבוצות לפי רמתם הטכנולוגית בהתאם לסיווגי הלמ"ס (לפירוט ראה פרק מתודולוגי). כ- 67% מן החברות שייכות לקבוצת הטכנולוגיה העילית והמעורבת עילית, שאר החברות, שייכות לרמות הטכנולוגיות הנמוכות יותר, כאשר ברמת הטכנולוגיה הנמוכה ביותר, מסורתית מצויות רק 10% מן החברות. החברות בתחום הטכנולוגיה העילית מעסיקות מספר עובדים גבוה ביחס ליתר קבוצות הטכנולוגיה, ובמיוחד בהשוואה ליצואנים המשתייכים לקבוצת הטכנולוגיה המסורתית שם מספר העובדים הוא הנמוך ביותר.

לוח 3.1 א : התפלגות היצואנים המובילים ומספר עובדים לפי רמה טכנולוגית, 2005.

ממוצע עובדים לחברה	מספר חברות	ענפי תעשייה לפי רמה טכנולוגית
1,266	51	טכנולוגיה עלית
579	18	טכנולוגיה מעורבת עלית
755	21	טכנולוגיה מעורבת מסורתית
541	10	טכנולוגיה מסורתית
962	100	סה"כ

מקור : מלמ דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמי"ת

ב. מספר עובדים

סה"כ העובדים בקרב 100 היצואנים המובילים עומד על כ- 96 אלף איש המהווים כ- 28% מסך המועסקים בתעשייה ללא יהלומים וחקלאות. כצפוי, מרבית היצואנים המובילים הם גם חברות גדולות המעסיקות מספר גדול של עובדים. מתוך 100 היצואנים הגדולים, קרוב ל- 22%, מעסיקים מעל ל- 1000 עובדים. בקרב קבוצה זו ממוצע העובדים עומד על 3,043, דהיינו מעל לפי 3 מהממוצע בקרב כלל 100 היצואנים המובילים. בהשוואה לכך, חמש חברות בלבד מתוך המאה מעסיקות פחות מ-100 עובדים. ראוי להדגיש את העובדה שבקרב מאה היצואנים המובילים ישנן 22 חברות המעסיקות פחות ממאתיים עובדים, עובדה המלמדת שגם חברות בהן היקף ההעסקה אינו מאוד גבוה באופן יחסי מסוגלות להגיע להיקפי ייצוא גבוהים.

לוח 3.1.3: התפלגות היצואנים לפי מספר עובדים, 2005

מספר עובדים	מספר חברות	מספר עובדים ממוצע בקבוצה	סך עובדים בקבוצה
100 ופחות	5	58	290
101-200	17	171	2,907
201-500	37	330	12,210
501-999	19	728	13,832
1000 ומעלה	22	3,043	66,946
סה"כ	100	962	96,185

מקור: מלם דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמי"ת

ג. גיל החברה

מרבית היצואנים המובילים, 52%, פעילים מעל 20 שנה. מביניהם, 12 חברות הוקמו לפני 51 שנה ויותר, וחלקן אף הוקמו עוד לפני הקמת המדינה. החברות הוותיקות ביותר הן גם המעסיקות הגדולות ביותר, עם ממוצע של מעל ל-2,500 עובדים לייצואן בשנת 2005.

קרוב ל-50% מתוך 100 היצואנים המובילים הם בעלי פחות מעשרים שנות ותק, כולל 15 חברות "צעירות" עם ותק של פחות מעשר שנים. בחברות צעירות אלה, מספר העובדים נמוך יחסית ועומד על כ-290 בממוצע בלבד.

מבין 15 החברות הצעירות, 11 הן בתחום הטכנולוגיה העילית, בעוד שמבין החברות הוותיקות ביותר (מעל 51 שנות ותק) רק כ-33% מצויות בתחום הטכנולוגיה העילית. עובדה זו מלמדת על המגמה בשנים האחרונות של הגברת הייצוא בתחום הטכנולוגיה העילית.

לוח 3.1.3.ג: התפלגות היצואנים המובילים ומספר עובדים לפי גיל החברה, 2005.

גיל החברה, בשנים	מספר חברות	ממוצע מספר עובדים	סך עובדים בקבוצה
עד 10	15	309	4,634
11-20	28	380	10,649
21-30	14	944	13,219
31-50	31	828	25,681
+51	12	2,504	42,048
סה"כ	100	962	96,228

מקור: מלם דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמי"ת

2.3 ייצוא 100 היצואנים האופייניים¹⁸

א. ריכוזיות הייצוא

אחד המאפיינים הבולטים של הייצוא בישראל היא מידת הריכוזיות שלו, דהיינו עיקר הייצוא נעשה בידי מספר מצומצם יחסית של חברות, נתוני הייצוא מלמדים שלאורך השנים הולכת וגוברת ריכוזיות הייצוא.

100 הייצואנים המובילים בישראל המהווים כ- 2% מכלל הייצואנים המייצאים בסכומים שמעל 50 אלף דולר בשנה, מייצאים קרוב ל 70% מכלל הייצוא התעשייתי בישראל. זאת ועוד, 25 מהיצואנים הגדולים ברשימת 100 הייצואנים המובילים מייצאים קרוב ל 45% מכלל יצוא הסחורות בתעשייה בישראל.

תמונה זו של ריכוזיות הייצוא אף מתחזקת בבחינה לאורך זמן של החברות המייצאות. 81 ייצואנים מתוך מאה הייצואנים המובילים ב- 2005 ייצאו גם בשנת 1995. גובה הייצוא של 81 החברות הללו עמד על 6.26 מיליארד דולר שהיוו כ 55.3% מסך הייצוא בשנת 1995. מתוך 81 חברות אלה, 58 חברות היו גם ב 1995 בין 100 הייצואנים הגדולים, כאשר סך הייצוא שלהם עמד על 6.1 מיליארד דולר. כאמור, ריכוז הייצוא בידי מיעוט חברות, הן בנקודת זמן, והן בהסתכלות ארוכת טווח, הינו מאפיין מרכזי של הייצוא הישראלי.

¹⁸ בכל המקומות בהם מושוים 100 הייצואנים לאוכלוסייה הכוללת של הייצואנים מדובר בהשוואה לקבוצת ייצואנים שהוגדרה לפי הקריטריונים הבאים:

- רק ייצואנים שייצאו בסכום של לפחות 50 אלף דולרים בשנת 2005. זאת משום שקובץ הייצואנים המגיע מן המכס כולל כל חברה ששלחה ולו פריט מכס אחד במהלך השנה. אי לכך קיימות בקובץ חברות רבות אשר ייצאו בסכומים קטנים מאוד וסביר להניח שבאופן שאינו בתדירות גבוהה. על מנת למנוע הכללה של חברות שאינן ייצואניות בפועל, הופעלה הגדרת ייצואן בדומה להגדרת מכון הייצוא: חברה המייצאת בלפחות 50 אלף דולרים בשנה.
- עקב כך הוצאו 7,825 חברות המייצאות בפחות מ 50 אלף דולרים בשנה והמהוות בסה"כ כ-0.3 אחוזים מכלל הייצוא בדולרים בשנת 2005. מתוכן 5,261 חברות שייצאו מוצרים בפחות מ 10 אלפים דולרים במהלך שנת 2005.

לוח 3.2 א : סך הייצוא במיליוני דולרים ובאחוזים לפי קבוצות ייצוא , 2005

דרוג החברות המייצאות לפי היקף ייצוא במיליוני דולרים	ייצוא, במיליוני דולרים	אחוז מסה"כ הייצוא	אחוז מהייצוא של 100 היצואנים המובילים
סה"כ הייצוא	25,338	100%	---
100 היצואנים המובילים	17,256	68.1	100
<u>דרוג החברות</u>			
1-25	11,135	43.9	64.5
26-50	3,262	12.9	18.9
51-75	1,745	6.9	10.1
76-100	1,114	4.4	6.5
101-200	2,481	9.8	---
201-300	1,368	5.4	---
4217 - 301	4,232	16.7	---

מקור : מלם דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמ"ת

ב. הייצוא לפי רמה טכנולוגית

קבוצות ענפי הטכנולוגיה העילית והמעורבת עילית, דומיננטיות מבחינת היקף הייצוא בין היצואנים המובילים, כאשר ענפי הרכיבים האלקטרוניים, התקשורת, וכן ציוד תעשייתי מדעי ורפואי, ותת-ענף התרופות מהווים את הענפים העיקריים בייצוא קבוצות אלו.

החברות בענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית מיוצגות גם הן בייצוג גבוה בקרב 100 היצואנים המובילים. קבוצת טכנולוגיה זו כוללת את ענפי הכרייה והמינרלים האל-מתכתיים, ענף הגומי והפלסטיק, ענף המתכת הבסיסית, ענף מוצרי המתכת וענף התכשיטים והצורפות. ענף הגומי והפלסטיקה, עם 10 חברות מייצאות בתחום זה, הינו המרכזי בקרב קבוצה זו במאה היצואנים המובילים.

לעומת זאת, קבוצת הענפים המסורתיים הכוללת בין השאר את ענפי המזון, הטכסטיל, ההלבשה, והתכשיטים, מיוצגת באופן נמוך יחסית במאה היצואנים המובילים, וכלל אינה מיוצגת ב- 25 המקומות הראשונים של היצואנים המובילים.

לוח 3.2 ב: ייצוא במיליוני דולרים ובאחוזים מייצוא 100 היצואנים המובילים לפי רמה טכנולוגית

<u>קבוצות ייצוא, 2005</u>				סך הייצוא, במיליוני דולרים	דרוג החברות המייצאות לפי גודל ייצוא
ענפים לפי רמה טכנולוגית					
טכנולוגיה מסורתית	מעורבת מסורתית	מעורבת עילית	טכנולוגיה עילית		
% מייצוא 100 היצואנים המובילים					
4.4	17.4	22.9	55.4	17,256	100 המובילים
<u>דרוג החברות</u>					
0	11.0	18.0	35.5	11,135	1-25
2.1	2.4	2.5	11.9	3,262	26-50
1.5	2.6	0.8	5.2	1,745	51-75
0.8	1.4	1.5	2.8	1,114	76-100

מקור: מלם דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמ"ת

ג. הייצוא לפי אזורי סחר

כללי

באופן היסטורי, הייצוא התעשייתי מישראל הופנה לשני שווקים מרכזיים, מערב אירופה וארה"ב שיחד היוו כ- 75% מכלל יעדי הייצוא במהלך שנות ה-70 וה-80. החל מסוף שנות השמונים, עם התפתחותן של כלכלות מזרח אירופה ובמדינות דרום מזרח אסיה, נפתחו בפני היצואן הישראלי שווקים חדשים וניכרת מגמת גידול במשקלם של גושי מדינות אלה. יחד עם זאת, מדינות מערב אירופה וארה"ב עדיין מהוות את היעד העיקרי לייצוא הישראלי.

100 היצואנים המובילים לפי יצוא לאזורי סחר

נתוני כלל הייצוא התעשייתי מלמדים כי בשנת 2005, כ- 41% מן הייצוא התעשייתי הכולל (ללא יהלומים) הופנה לארצות אירופה, 28% לארה"ב וכ 15% לאסיה. האיחוד האירופאי לבדו היווה קרוב ל 35% מסך כל ייצוא זה (למ"ס, נתוני ייצוא סחורות, עיבוד מיוחד¹⁹).

הפריסה הגיאוגרפית של ייצוא 100 היצואנים המובילים דומה ומתמקדת ביעדים המסורתיים. יחד עם זאת מסמנת מגמה של התרחבות הייצוא ליעדים חדשים. כשליש מהייצוא של 100 היצואנים המובילים (5.2 מיליארד דולר) בשנת 2005 יועד לארה"ב המדורגת במקום הראשון מבין ארצות היעד ליצוא. 33% נוספים יועדו לארצות האיחוד האירופאי, כ 16% מהייצוא יועד לאזור אסיה, ועוד כ 6% ליתר ארצות אירופה, שאינן שייכות לאיחוד האירופי. הייצוא של 100 המובילים ליעדים רחוקים יותר דוגמת מרכז ודרום אמריקה עומד על כ- 5.4% מהייצוא של הקבוצה המובילה.

¹⁹ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אינה מפרסמת נתוני ייצוא תעשייתי ללא יהלומים לפי יעדים גיאוגרפיים. הנתון הקרוב ביותר מייצג את ייצוא סחורות ללא יהלומים. היות והתעשייה מהווה מעל 90% מייצוא זה, ההערכות לגבי כלל הייצוא מבוססות על נתונים אלה.

בחינת יעדי ייצוא של 100 היצואנים המובילים מלמדת על קשר בין גודל החברה לבין היקף הפריסה הגיאוגרפיות של יעדי הייצוא. ככל שהיצואן גדול יותר כך הפריסה הגיאוגרפית של יעדי הייצוא רחבה יותר והיעדים רחוקים יותר. ניתן להניח שלחברות הגדולות רשת בטחון רחבה ומערך שיווקי מפותח, המאפשרים לקיחת סיכונים וחדירה לשווקים מגוונים ומרוחקים יותר.

לוח 3.2.ג: 100 היצואנים המובילים – ייצוא במיליוני דולרים ואחוזים לפי אזורי סחר וקבוצות, 2005

אזור סחר	כלל הייצוא בישראל (במיליוני \$)	% הייצוא של 100 היצואנים המובילים מכלל הייצוא	שיעור ייצוא לאזורי סחר מסך ייצוא 100 המובילים	אחוז הייצוא של שאר היצואנים מכלל הייצוא לפי דירוגם על פי היקף הייצוא		
				301-4217	201-300	101-200
סה"כ ייצוא	25,337	68.1	100%	9.8	5.4	16.7
איחוד אירופה	8,059	20.6	30.2	3.3	2.2	5.7
שאר אירופה	1,804	4.3	6.3	0.7	0.5	1.6
אפריקה ומזרחית	734	1.1	1.6	0.5	0.1	1.1
אסיה	3,650	10.8	15.9	1.3	0.5	1.8
אוקיאניה	361	1.0	1.5	0.2	0.1	0.2
צפון אמריקה	8,008	21.6	31.7	2.9	1.7	5.4
מרכז ודרום אמריקה	1,290	3.7	5.4	0.5	0.3	0.6
בלתי מסווג	1,432	5.0	7.3	0.4	0	0.2

מקור: מלס דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמי"ת

העובדה שאחוז גבוה יחסית מייצוא 100 היצואנים המובילים מופנה ליעדים רחוקים יותר בהשוואה לכלל היצואנים, מעלה שאלה שתידון מאוחר יותר ותתייחס למאפייני הסחורות הנשלחות ליעדים אלו.

בחינת יעדי הייצוא לפי רמה טכנולוגית של החברות המייצאות מלמדת כי היצואנים המייצאים ליעדים רחוקים שייכים בעיקר לתחום הטכנולוגיה העילית. קרוב ל 70% מסך הייצוא של 100 היצואנים המובילים המופנה לארצות אסיה הינו בתחום הטכנולוגיה העילית. גם הייצוא למדינות הבלתי מסווגות (שקיים יסוד להניח שהן ארצות מרוחקות יותר ושייכות פחות למדינות היעד המסורתיות של ישראל) מורכב ברובו מטכנולוגיה עילית, 83% מהייצוא למדינות אלה שייך לקטגוריית ההיי טק.

בניגוד ליצואני ההיי-טק, מרבית הייצוא של החברות ברמות טכנולוגיות נמוכות יותר, מיועד לארצות האיחוד האירופאי ולארצות צפון אמריקה, ורק כ- 8% מייצוא קבוצת הענפים המסורתיים מיועד לארצות אסיה.

לוח 3.2.1 : 100 היצואנים המובילים - הייצוא במיליוני דולרים ובאחוזים, לפי אזורי סחר ורמה

טכנולוגית, 2005

התפלגות הייצוא לאזורי סחר לפי רמה טכנולוגית	שיעור הייצוא				סה"כ ייצוא 100 היצואנים המובילים	סה"כ ייצוא 100 היצואנים המובילים במיליוני \$	אזור סחר
	עילית	מעורבת	מעורבת	לאזורי סחר מתוך סה"כ ייצוא 100 המובילים			
טכנולוגיה מסורתית	מעורבת מסורתית	מעורבת עילית	עילית	סה"כ ייצוא 100 המובילים	סה"כ ייצוא 100 היצואנים המובילים		
4.4	17.4	22.9	55.4	100%	17,256	סה"כ	
5.2	22.2	36.2	36.4	30.3	5,231	איחוד אירופה	
4.4	10.7	54.3	30.5	6.3	1,804	שאר אירופה	
4.8	24.1	32.8	37.9	1.7	290	אפריקה ומזה"ת	
2.1	14.5	12.6	70.7	15.9	2,737	אסיה	
0.8	46.3	16.5	36.4	1.4	242	אוקיאניה	
6.4	13.6	11.9	68	31.7	5,475	צפון אמריקה	
0.4	32.8	22.9	43.9	5.4	940	מרכז ודרום אמריקה	
0.4	6.7	9.1	83.7	7.3	1,261	בלתי מסווג	

מקור: מלם דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמ"ת

ד. ייצוא למדינות יעד

במסגרת מדיניות מינהל סחר חוץ של משרד התמ"ת, ובהתבסס על ניתוחים כלכליים של מכון הייצוא הישראלי, הוגדרו מספר מדינות יעד להגדלת הייצוא בהתבסס על פוטנציאל הסחר הקיים בארצות אלה, וכן על פי שיקולים אסטרטגיים אחרים. למעשה מדובר בשבע מדינות היעד הבאות: ברזיל, הודו, וייטנאם, מקסיקו, סין, קוריאה ורוסיה.

שיעור הייצוא למדינות היעד גבוה מעט בקרב מאה היצואנים המובילים בהשוואה לשאר היצואנים. כ-10.5% מסך הייצוא של 100 היצואנים המובילים מיועד לשבעת ארצות היעד, בעוד ששיעור הייצוא של שאר היצואנים למדינות אלה עמד על 8.7% בלבד. ייצוא 100 היצואנים המובילים מהווה 72% מסך הייצוא למדינות אלה.

כצפוי, מספר היצואנים המייצאים ליעדי הייצוא המסורתיים גבוה. מתוך 100 היצואנים הגדולים 97 מייצאים לארה"ב ו-96 מייצאים לבריטניה. יחד עם זאת החדירה לשוקי מדינות נבחרות באסיה, הודו וסין וקוריאה, גבוהה יחסית וקיימת בקרב 65 מ-72 היצואנים. ברזיל ומקסיקו מהוות יעד לכ-60 יצואנים, מספר היצואנים בעלי קשרי סחר לרוסיה עומד על 49, וכ-37 יצואנים מייצאים לוייטנאם.

הייצוא לסין (467 מיליון דולר) מתאפיין בעיקר במוצרים מתחום הטכנולוגיה העילית, כמו גם הייצוא לקוריאה (303 מיליון דולר) המיוצג בצורה מובהקת ע"י מוצרי היי-טק. לעומת זאת הייצוא לברזיל (410 מיליון דולר) מתאפיין במשקל רב של טכנולוגיה מסורתית מעורבת, בעיקר ענף הגומי

והפלסטיקה וענפי המתכת. הייצוא להודו הסתכם בכ-323 מיליון דולר במהלך שנת 2005, מזה כ-37% היה בתחום ענפי ההיי-טק, ומעל מחצית מהייצוא בתחום הטכנולוגיה מעורבת-מסורתית, בעיקר במוצרי תשומות לחקלאות.

לוח 3.2. ד : ייצוא 100 היצואנים המובילים, במיליוני דולרים ובאחוזים, לפי מדינות נבחרות, מדינות

יעד של משרד התמ"ת, ורמה טכנולוגית, 2005

התפלגות הייצוא למדינות לפי רמה טכנולוגית				שיעור הייצוא למדינות ⁽¹⁾	סה"כ ייצוא במיליוני \$	
טכנולוגיה מסורתית	מעורבת מסורתית	מעורבת עילית	טכנולוגיה עילית			
5.7	19.9	14.6	59.8	48.6	8,379	סה"כ מדינות נבחרות מדינות נבחרות:
6.6	15.6	12.2	65.6	30.0	5,179	ארה"ב
8.0	18.3	19.8	54.7	4.1	711	בריטניה
6.4	25.3	24.1	44.2	3.9	672	הולנד
1.8	30.9	16.3	51.0	10.5	1,818	מדינות יעד של המשרד:
2.7	20.6	16.1	60.6	2.7	467	סין
0.6	12.0	11.1	76.3	1.8	303	קוריאה
0.1	50.9	11.5	37.5	1.9	323	הודו
2.2	37.0	19.4	41.3	0.1	25	ויטנאם
1.7	16.1	48.3	33.1	0.7	118	מקסיקו
0.0	54.1	18.8	27.1	2.4	410	ברזיל
9.4	8.7	15.7	76.1	1.0	170	רוסיה

(1) מתוך סך ייצוא 100 היצואנים המובילים

מקור: מלם דוחות ייצוא סחורות חודשיים, עיבודים מיוחדים מינהל מחקר וכלכלה משרד התמ"ת

נספח 1. 100 היצואנים המובילים לשנת 2005

שם חברה	דירוג החברה מתוך 100 היצואנים המובילים	שם חברה	דירוג החברה מתוך 100 היצואנים המובילים
גילת רשתות לוויין בע"מ	51	טבע תעשיות פרמצבטיות	1
קלא - חברה למכשור	52	בתי זקוק לנפט בע"מ	2
טלרד נטוורקס בע"מ	53	אינטל אלקטרוניקה בע"מ	3
טאוואר סמיקונדקטור בע"מ	54	התעשיה האוירית בע"מ	4
החברה המאוחדת ליצוא נפט	55	מפעלי ים המלח בע"מ	5
סינרון מדיקל בע"מ	56	ישקר בע"מ	6
גיוון אימגינג בע"מ	57	תרכובות ברום בע"מ	7
אודיוקודס בע"מ	58	קומברס נטוורק סיסטמס	8
אבגול בע"מ	59	פיליפס מדיקל סיסטמס בע"מ	9
פלרם ישראל בע"מ	60	דייל ישראל תעשיות	10
מגנזיום ים המלח בע"מ	61	מ.ג.אגן יצרני כימיקלים	11
מפעלי פ.מ.ס.מיגון בע"מ	62	רותם אמפרט נגב בע"מ	12
פוליקום ישראל בע"מ	63	מכתשים מפעלים כימיים	13
מגבות ערד תל אביב	64	אפלדיד מטריאלס ישראל בע"מ	14
גדות תעשיות ביוכימיה	65	אינדיגו מערכות הדפסה	15
פלסאון בע"מ	66	אי סי איי טלקום בע"מ	16
אבן קיסר שדות-ים	67	גדיב תעשיות פטרוכימיה	17
רדוור בע"מ	68	רפאל רשות לפיתוח אמצעי לחימה	18
חישולי כרמל בע"מ	69	כתר פלסטיק בע"מ	19
על-בד משואות יצחק בע"מ	70	חיפה כימיקלים בע"מ	20
סרגון נטוורקס בע"מ	71	אינטל ישראל בע"מ	21
גת-גבעת חיים אגודה שיתופית	72	מוטורולה דרום ישראל בע"מ	22
הוליס מטל אינדוסטריז בע"מ	73	ג"י אי מדיקל סיסטמס	23
דקסל תעשיות	74	אורבוטק בע"מ	24
תוסף קומפאונדס בע"מ	75	אלביט מערכות בע"מ	25
סופיריור כבלים קרית ביאליק	76	קריאו-סאייטקס בע"מ	26
תמה תעשיית פלסטיק	77	אסיא תעשיות כימיות בע"מ	27
אלישרא מערכות אלקטרוניות	78	תדיראן קשר בע"מ	28
אוויה תקשורת בע"מ	79	נייס מערכות בע"מ	29
גולד אנד האני בע"מ	80	כרמל אוליפינים תעשיות בע"מ	30
פניציה אמריקה-ישראל	81	אלווריון בע"מ	31
ויסוניק בע"מ	82	ליפמן הנדסה אלקטרונית בע"מ	32
קמטק בע"מ	83	טכנולוגית להבים בע"מ	33
גלעם בע"מ	84	הייטקס מייסודה של תפרון	34
גניר 1992 בע"מ	85	נילית בע"מ	35
רד ויזין בע"מ	86	רד תקשורת מחשבים בע"מ	36
נור מקרופרינטרס בע"מ	87	לומניס בע"מ	37
סטרפלאסט תעשיות 1967 בע"מ	88	התעשיה הצבאית לישראל	38
סאייטקס ויזין בע"מ	89	אל-אופ אלקטרו אופטיקה	39
סיברידג' בע"מ	90	דלתא גליל תעשיות בע"מ	40
תדיראן סוללות בע"מ	91	כימאגיס בע"מ	41
וראז נטוורקס בע"מ	92	אמ.סיסטמס פלאש דיסק	42
אגן ארומה וכימיק' עדיני בע"מ	93	נטפים אגודה שיתופית	43
תדיראן סקופוס בע"מ	94	אליאנס חברה לצמיגים	44
נ.ר. ספאנטק תעשי' בע"מ	95	צ.א.ג. תעשיות בע"מ	45
כיתן תעשיות טקסטיל	96	ורינט מערכות בע"מ	46
חניתה מפעלי מתכת בע"מ	97	פלסן סאסא-קיבוץ סאסא	47
טל דטה נטוורקס	98	אלתא תעשיות אלקטרוניות	48
קוריגינט בע"מ	99	תרו תעשיה רוקחית בע"מ	49
ר.מ.מ 126 בע"מ	100	גן שמואל מזון בע"מ	50

נספח 2. מדינות לפי שיוך לאזורי סחר¹

אוקיאניה	מרכז ודרום אמריקה	אפריקה ומזה"ת	צפון אמריקה ²	אסיה ²	הגוש האירופי ²	
					שאר אירופה	איחוד אירופה
פאפואה ניו גינאה	ארובה	גמביה	קנדה	מונגוליה	ארמניה	אסטוניה
אוקיאניה ל.נ.מ.א.	ברמודה	אריתריאה	ארה"ב	נפאל	האיים הקנריים	לוקסמבורג
פיג'י	סנט לוסיה	גינאה	מקסיקו	אפגניסטן	קירגיזסטן	ליטא
ניו זילנד	בליו	ליבריה		מלדיביים	אירופה ל.נ.מ.א.	סלובקיה
אוסטרליה	דומיניקה	סיריה לאונה		לאוס	טדג'יקיסטן	לטביה
	בתולה מנסר	מאלווי		פקיסטן	בוסניה הרצוגובינה	מלטה
	גואדלופ	בורונדי		אסיה ל.נ.מ.א.	טורקמניה	ציכיה
	האיטי	אמירויות ערביות		בורמה	מולדובה	אוסטריה
	מרטיניק	מאלי		עיראק	מקדוניה	דנמרק
	אנטילים הולנדים	קטר		סרי לנקה	אוזבקיסטן	הונגריה
	איי בהמה	סואזילנד		אינדונסיה	אזרביג'אן	פורטוגל
	בוליביה	בוצאנה		ויטנאם	איסלנד	סלובניה
	ניקרואה	ניג'ר		תאילנד	אלבניה	שבדיה
	פרגואי	ערב הסעודית		מלזיה	בלרוסיה	פינלנד
	פנמה	איי סיישל		פיליפינים	גרוזיה	פולין
	אל סאלודור	מדגסקר		הונג קונג	קרואטיה	יוון
	ברבדוס	גבון		סינגפור	סרביה ומונטנגרו	אירלנד
	הונדורס	נמיביה		קוריאה	בולגריה	ספרד
	גימייקה	זמביה		הודו	אוקראינה	צרפת
	אקוואדור	ריאוניון		יפן	נורבגיה	קפריסין
	טרינידד וטובגו	צ'אד		סין	קזחסטן	איטליה
	אורוגואי	קונגו		פורמוזה-טיוואן	שוויץ	בלגיה
	רפוב. דומיניקנית	בורקינה פאסו			גיבראלטאר	הולנד
	גואטמלה	זימבבווה			רומניה	גרמניה
	פרו	כווית			רוסיה	הממלכה המאוחדת
	ונצואלה	גיבוטי			טורקיה	
	צ'ילי	גינאה המשוונית				
	קולומביה	סנגל				
	ארגנטינה	טנזניה				
		מוריציוס				
	קוסטה ריקה	בנין				
	ברזיל	חוף השנהב				
		קמרון				
		אוגנדה				
		ירדן				
		גאנה				
		אתיופיה				
		קניה				
		רואנדה				
		ניגריה				
		אפריקה ל.נ.מ.א.				
		דרום אפריקה				
		מאוריטניה				
		אלג'יר				
		טוניסיה				
		מרוקו				
		מצרים				

¹ כלולות רק מדינות אליהן ייצאו 100 היצואנים המובילים ב 50 אלף דולרים או יותר.
² בחלקו של מדד היצואנים המציג את התפתחות הייצוא לפי גושי סחר, כלולים שלשת הגושים: הגוש האירופי, אסיה וצפון אמריקה בלבד.